

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

Næringsministeren

Stortingets næringskomite
Stortinget
0026 Oslo

Deres ref

Vår ref
22/8335-

Dato
21. november 2022

Dokument 8:33 S (2022-2023) – vurdering av representantforslag om å sikre innsyn i alle offentlige finansierte velferdstjenester

Jeg viser til brev 15. november 2022 der Stortingets næringskomite ber om Nærings- og fiskeridepartementets vurdering av Dokument 8:33 S (2022-2023) Representantforslag fra Seher Aydar, Tobias Drevland Lund og Hege Bae Nyholt om å sikre innsyn i alle offentlig finansierte velferdstjenester.

Vurdering av representantforslagene

Regjeringen oppnevnte 12. august et offentlig utvalg som skal utrede hvordan kommersiell drift kan fases ut i ulike velferdstjenester (Avkommersialiseringsutvalget).

Utvalget er bedt om å utrede tre ulike hovedmodeller for utfasing av kommersielle aktører i velferdstjenestene: Det første alternativet er at tjenestene drives i offentlig egenregi. Det andre alternativet er at tjenestene blir overtatt av private ideelle aktører, eller en blanding av offentlig egenregi og ideell drift. Det tredje alternativet er at det fremdeles skal være innslag av kommersielle aktører, men at disse underlegges en strengere regulering enn det som er tilfellet i dag. Formålet med en slik strengere regulering skal i henhold til mandatet for utvalget være å hindre at offentlige midler lekker ut i uintenderte høye fortjenestenivåer, og å sikre offentlig innsyn og kontroll.

I utvalgets mandat nevnes en rekke ulike krav som kan innføres som del i en slik regulering. Dette er blant annet krav om at virksomheten skal drives i et selvstendig rettssubjekt, forbud mot å drive annen virksomhet i samme rettssubjekt, begrensninger i muligheten for å ta ut utbytte eller krav om at andeler av overskuddet skal reinvesteres i virksomheten, begrensninger mot å ta ut gevinst ved salg av virksomheten, krav om åpenhet om økonomi,

eierskap og driftsavtaler og/eller tydeligere krav til ansattes kompetanse og deres lønns-, arbeids- og pensjonsvilkår.

Det følger videre av mandatet at utvalget skal vurdere alternative nullprofittsmodeller og sterkere regulering av kommersiell drift for velferdstjenester som staten eller kommunesektoren har en lovpålagt plikt til å tilby, og hvor det offentlige gjennom anbud eller tilskudd i dag benytter private aktører. Utvalget skal ta stilling til om ulikheter i de ulike tjenestenes karakter og behov forutsetter en differensiering i krav og regelverk, eller om dette skal være likt for alle private aktører i skattefinansierte velferdstjenester.

Utvalget skal levere sin utredning i form av en NOU til Kommunal- og distriktsdepartementet innen 20. juni 2024.

Representantenes forslag nr. 1 til 3 gjelder i hovedsak innsyn i og åpenhet om ulike opplysninger knyttet til driften av velferdstjenester. Avkommersialiseringsutvalget skal først vurdere i hvilken grad det fremdeles skal åpnes for kommersielle leverandører av ulike velferdstjenester. I den grad utvalget mener det fremdeles bør være et innslag av kommersielle aktører, skal virksomheten reguleres i sterkere grad. Som del av dette skal utvalget utrede om det bør stilles krav til åpenhet om økonomi, eierskap og driftsavtaler. I denne forbindelse vil utvalget nettopp måtte vurdere den type regulering som representantene foreslår.

Representantenes forslag nr. 4 gjelder informasjon om eierskap i kommersielle selskaper som driver velferdstjenester med offentlige finansiering. Når det gjelder tilgang til slike opplysninger generelt, viser jeg til at informasjon om hvem som eier aksjene i aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper er tilgjengelig i dag. Enhver har rett til innsyn i aksjeeierboken eller aksjeeierregisteret, jf. hhv aksjeloven § 4-6 og allmennaksjeloven § 4-5, jf. også aksjeloven § 4-4. Det pågår også et arbeid med å utrede mulige løsninger som gir bedre tilgjengelighet til informasjon om direkte aksjeeiere. Allerede fra 1. januar 2023 skal register over reelle rettighetshavere være i drift, og det er ment å gi allmennheten informasjon om hvem som i siste instans kontrollerer eller eier en sammenslutning. Til orientering har man også gratis tilgang til konsernoversikter som er meldt til Enhetsregisteret fra brreg.no, jf. enhetsregisterloven § 6 første ledd bokstav k.

Jeg deler representantenes syn på behovet for mer innsyn i og åpenhet om økonomi og arbeidsforhold i kommersielle selskaper som leverer offentlig finansierte velferdstjenester. Problemstillingene representantenes forslag reiser, er imidlertid allerede under utredning av et offentlig utvalg som vil levere sine anbefalinger til Kommunal- og distriktsdepartementet i 2024. Det er viktig at det gjøres en grundig utredningsjobb før eventuelle lovforslag fremmes for Stortinget. Jeg er derfor skeptisk til at det settes i gang et regelverksarbeid på dette området før utvalget har levert sine anbefalinger, og berørte aktører har uttalt seg om dem gjennom en offentlig høring.

Med hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Jan Christian Vestre". The signature is fluid and cursive, with the first name "Jan" being the most prominent.

Jan Christian Vestre